

Semesterbeskrivelse

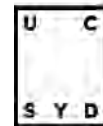
Sygeplejerskeuddannelsen

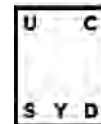
Aabenraa

2. semester
September-hold 2025

Gældende fra forår 2026
Ændringer kan forekomme

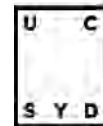
Redigeret 05.02.26 s. 6

Indholdsfortegnelse

Semestrets indhold og tilrettelæggelse	1
Studieaktivitetsmodel i den teoretiske del - ordinær	3
Tema for 2. semester	4
Tidsplan for 2. semester gældende for september-hold 2025.....	6
Oversigt over obligatoriske forhold på 2. semester for den teoretiske del	8
Aktiviteter, der udgør forudsætningskrav i den teoretiske del	8
Obligatoriske studieaktiviteter	9
Bogliste 2. semester forår 2026	10
Den teoretiske undervisning - fagbeskrivelser og basislitteratur.....	11
Sygepleje	11
Anatomi – fysiologi - genetik.....	16
Ernæringslære	18
Sygdomslære og patofysiologi.....	20
Forskningsmetodologi og videnskabsteori.....	21
Farmakologi.....	22
Beskrivelse af aktiviteter, der udgør forudsætningskrav i den teoretiske undervisning.....	24
Klinisk beslutningstagning og sygeplejeprocessen	24
Den kliniske undervisning	27
Studieaktivitetsmodel i den kliniske del.....	27
Klinisk uddannelsesplan	28
Litteratur i den kliniske del.....	28
Beskrivelse af aktiviteter og mødepligt, der udgør forudsætningskrav i den kliniske undervisning.....	30
Beskrivelse af Refleksion i praksisfællesskaber	33
Forudsætningskrav i den kliniske undervisning for at kunne deltage i eksamen.....	36
Mødepligt	36
Antal forsøg i klinisk undervisning	36
Oversigt over datoer for dokumentationen for opfyldelse af forudsætningskrav i klinisk undervisning	37
Evaluering af den kliniske undervisning	37
Særlige forhold for studerende, der har merit for klinisk undervisning 2. semester	37
Individuel mundtlig teoretisk ekstern eksamen på 2. semester	38
Bilag 1 Eksempel på mindmap med angivelse af obligatorisk indhold	41

Semestrets indhold og tilrettelæggelse

Semesterbeskrivelsen er en oversigt over perioden og skal ses som en udbygning af de bestemmelser, der er beskrevet i studieordningen. Semesterbeskrivelsen er udarbejdet på baggrund af relevante bekendtgørelser, studieordningen og evalueringer. Semesterbeskrivelsen er gældende for et bestemt hold studerende og udkommer i elektronisk form og skal anvendes sammen med studiehåndbogen. Studiehåndbogen findes på itslearning.

Uddannelsens kerneopgave er at:

- Vi vil matche velfærdssamfundets behov for uddannelse og forskning med henblik at udvikle og styrke professionsidentitet, herunder udvikle og styrke professionel dømmekraft.
- Vi vil bidrage til at udbyde bæredygtige uddannelsesforløb indenfor grund – og efter -, videreuddannelse.
- Vi vil bidrage til regionens og professionernes udvikling med værdibaseret undervisning på højt niveau, med grund -, efter – og videreuddannelse, anvendt forskning og internationalt udsyn.
- Vi vil skabe en stærk relation mellem teori, empiri og praksis, så studerende udvikler kompetencer med hoved, hånd og hjerte for at kunne vurdere borgerens og samfundets behov for sundhed og handle på baggrund af dette, og forholder sig kritisk, etisk og empatisk.

På uddannelsen er der særligt fokus på:

- Refleksiv praksislæring (RPL)
- Fundamentals of Care (FoC)
- Trivsel i fællesskaber
- Bæredygtighed

Semesterets opmærksomhedspunkter er:

- At den studerende anvender teoretisk viden i praksis og praksisviden i teoretisk undervisning
- At den studerende anvender faglig refleksion i både teoretisk og klinisk undervisning

Semesterbeskrivelsen beskriver mål for læringsudbyttet, fagenes indhold og temaer, samt de studieaktiviteter og bedømmelser semestret indeholder. Semesterbeskrivelsen er delt i en klinisk del og en teoretisk del.

Det valgfrie element i semestrets teoretiske del er relateret til innovation, teknologi og simulation og er integreret i semestrets temaer/fag.

Under hvert fagområde listes indhold og den tilhørende basislitteratur således, at semesterbeskrivelsen danner grundlag for anskaffelse af lærebøger. Basislitteratur består af lærebøger, forskningsbaseret litteratur og forskningslitteratur.

Der kan i løbet af perioden komme yderligere litteratur af aktuel karakter.

Studerende er selv ansvarlige for at fremskaffe den opgivne basislitteratur.

Studerende kan ikke forvente at låne al basislitteratur på skolens bibliotek, da der kun er få eksemplarer af hver basisbog til udlån.

Forklaring til litteraturlisten:

* Stjerne angiver lærebøger fra boglisten. Disse er samlet i en særskilt oversigt.

Online: Litteratur, der findes elektronisk - efterfulgt af link til Internet-adressen.
Nyere videnskabelig forskning og forskningsbaseret litteratur er fremhævet med fed.

Semesteransvarlig for den teoretiske del:

Helle Palmelund Jessen

hpje@ucsyd.dk

Semesteransvarlig for den kliniske del:

Helle Palmelund Jessen

hpje@ucsyd.dk

Undervisere på 2. semester:

BMEI: Bo Meier

Bmei@ucsyd.dk

CVAA: Camilla Vestergaard Aarøe

cvaa@ucsyd.dk

DBKJ: Ditte Beck-Jørgensen Kjær

dbkj@ucsyd.dk

HPJE: Helle Palmelund Jessen

hpje@ucsyd.dk

LKIJ: Lisbeth Kidmose Jensen

lkij@ucsyd.dk

MGSO: Maria Gravgaard Sørensen

mgso@ucsyd.dk

MSMA: Marianne Skaarup Marker

msma@ucsyd.dk

PBJE: Pia Bonde Jensen

pbye@ucsyd.dk

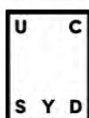
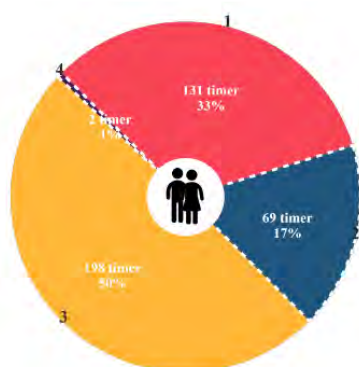
Studieaktivitetsmodel i den teoretiske del - ordinær

Studieaktivitetsmodellen er en samlet visuel oversigt over fordelingen af 2. semesters studieaktiviteter og den studerendes forventede arbejds- og studieindsats, som er minimum 40 timer pr. uge.

Studieaktivitetsmodellen

Studieaktivitetsmodel 2. semester ordinær

400 timer i alt
15 ECTS points

Danske Professionshøjskoler

Kategori 1

Undervisere har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og studerende har et medansvar gennem forberedelse og deltagelse. Både studerende og underviser deltager.

Introduktion/oplæg, forelæsning, dialogbaseret undervisning og vejledning, studenter fremlæggelser med feedback, simuleret klinisk undervisning, debriefing af klinisk undervisning, Individuel ekstern teoretisk mundtlig prøve

Kategori 2

Undervisere har hovedansvaret for rammesætning af læringsaktiviteterne, og studerende har hovedansvar for aktiv deltagelse i de tilrettelagte studieaktiviteter. Kun studerende deltager.

Samtaler/feedback på opgaver ved lærer
Evaluering
Basis/læringsgruppearbejde

Kategori 3

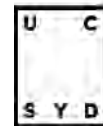
Studerende har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Kun studerende deltager.

Forb. til studiet og eksterne prøve, selvstændig udarb. af studieaktiviteter og selvvalgt litteratur, selvstændig arbejde med obligatoriske studieaktiviteter, studiegruppearbejde

Kategori 4

Studerende har hovedansvaret for læringsaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Både studerende og underviser deltager.

Studievejledning
Individuel vejledning

Tema for 2. semester

Klinisk beslutningstagen i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb

Temaet retter sig mod klinisk beslutningstagen inden for sygeplejerskens virksomhedsområde i samspil med patienten/borgeren og pårørende på baggrund af praksis-, udviklings-, og forskningsbaseret viden. Fokus er at *opnå viden om og færdigheder* i at opstille mål, intervenere, evaluere og justere interventioner i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb.

Efter 2. semester har den studerende opnået følgende mål for læringsudbytte:

Læringsudbytter for viden:

- 1) har viden om og kan beskrive menneskets anatomi, fysiologi og patofysiologi samt har viden om farmakologi relateret til patienter og borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- 2) har viden om og kan beskrive videnformer til systematisk at opstille mål, kommunikere, intervenere, evaluere og justere sygepleje til patienter og borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- 3) har viden om og kan beskrive viden om individuelle og etiske forholds indflydelse på menneskers oplevelser og reaktioner ved sundhedsudfordringer og sygdomssammenhænge
- 4) kan forstå og beskrive viden om målrettede kommunikative interventioner med involvering af patient og borger og pårørende med respekt for forskellighed
- 5) har viden om og kan beskrive klinisk beslutningstagen ud fra praksis-, udviklings- og forskningsviden i patientens/borgerens hjem
- 6) har viden om sygeplejerskens virksomhedsområde og etiske ansvar
- 7) har viden om sygeplejefagets værdier, teorier, begreber og metoder relateret til individniveau
- 8) har viden om forebyggelse, sundhedsfremme, rehabilitering og palliation
- 9) har viden om professionens anvendelse af teknologi i pleje og behandling
- 10) har viden om, kan forstå borgerens og patientens mål og kan indgå i tværprofessionelt samarbejde
- 13) har viden om den kommunikative betydning i forhold til dialog og relationsskabelse

Læringsudbytter for færdigheder:

- 1) anvende klinisk beslutningstagen ud fra forskellige former for viden i samspil med patient og borger til systematisk at observere, vurdere, prioritere, evaluere og justere sygepleje på individniveau
- 2) anvende sygeplejefaglige interventioner i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- 3) kan forklare medicin håndtering
- 5) anvende elementer af vejledning af patient og borger
- 6) indsigt i etisk kodeks for sygepleje
- 7) anvende situationsbestemt kommunikation, vejledning og rådgivning i samspil med patient og borger i en professionsfaglig tværprofessionel praksis
- 8) anvende tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde i klinisk beslutningstagen i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb

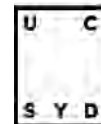
- 9) anvende teknologier i planlægning og udførelse af pleje og omsorg og behandling
- 11) kan søge og vurdere praksis-, udviklings- og forskningsviden relateret til semesterets tema

Læringsudbytter for kompetence:

- 11) påtage sig anvendelse af professionsrelevant teknologi, herunder informations- og kommunikationsteknologi i den relevante kontekst
- 12) håndtere kvalitetssikring og kvalitetsudvikling i relation til klinisk beslutningstagen
- 14) udvise ansvarlighed ud fra en forståelse for og identifikation af egne læreprocesser og udviklingsbehov

Kilde: Tallene refererer til Bilag 1 i Uddannelsesbekendtgørelsen og til uddannelsens progression, jf. studieordningen.

Fordeling af fagområder	Teoretisk	Klinisk
ECTS-point		
Sundhedsvidenskabelige fagområde		
Sygepleje	4	7
Sygdomslære	2	2
Ergonomi		1
Ernæringslære og diætetik	2	1
Farmakologi	2	1
Forskningsmetodologi/videnskabsteori	1	
Naturvidenskabelige fagområde		
Anatomi/fysiologi/genetik	4	1
Mikrobiologi		1
Humanvidenskabelige fagområde		
Filosofi/religion og etik		1

Tidsplan for 2. semester gældende for september-hold 2025

Teoretisk undervisning	Klinisk undervisning
SYAS25B = 02.02.26 - 13.04.26	SYAS25B = 14.04.26 - 19.06.26
SYAS25A = 14.04.26 - 19.06.26	SYAS25A = 02.02.26 - 13.04.26
Den 22.06.26 - 30.06.26 er eksamensperiode	Den 22.06.26 - 30.06.26 er eksamensperiode

<p>Bedømmelser 2. semester   Individuel mundtlig teoretisk ekstern eksamen, hvor det valgfrie element er integreret.</p> <p>Individuel mundtlig teoretisk ekstern eksamen foregår: d. 25.06.26 + 26.06.26</p> <p>Aflevering af eksamensgrundlag   Mindmap fra klinisk forudsætningskrav, der skal anvendes som eksamensgrundlag (jf. opgavekriterier senere i denne semesterbeskrivelse), skal lægges i Wiseflow senest den 22.06.2026 klokken 12.00   Eksamensplan offentliggøres efter aflevering i Wiseflow</p> <p>Forudsætning for at gå til eksamen og evt. omprøve(r):   Den teoretiske undervisning: Aktiviteter, der udgør forudsætningskrav skal være gennemført og dokumenteret i itslearning jf. "Oversigt over obligatoriske forhold på 2. semester for den teoretiske del", som findes i denne semesterbeskrivelse.</p> <p>Den kliniske undervisning: Der er mødepligt i den kliniske undervisning jf. Studieordningen   Beskrivelse af mødepligt og aktiviteter der udgør forudsætningskrav, fremgår af "Oversigt over obligatoriske forhold på 2. semester for den kliniske del", som findes i denne semesterbeskrivelse.</p> <p>Mødepligt og aktiviteter, der udgør forudsætningskrav, skal være gennemført og dokumenteret i praktikportalen jf. "Oversigt over datoer for dokumentationen for opfyldelse af forudsætningskrav i klinisk undervisning".</p> <p><u>Omprøve</u>   Ved ikke bestået eksamen eller ved mistet prøvforsøg tilrettelægger uddannelsesinstitutionen tidspunkt for omprøve (Eksamensbekendtgørelsen).</p> <p>Dato for omprøve er d. 12.08.2026.   Mindmap til omprøven skal lægges i Wiseflow senest den 05.08.2026 kl. 12.00</p> <p>Ved ikke bestået eksamen eller ved mistet prøvforsøg i forbindelse med 1. omprøve, tilrettelægger uddannelsesinstitutionen tidspunkt for 2. omprøve, dog tidligst 2 uger efter 1. omprøve.</p>

Andet:

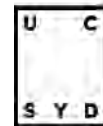
Vedr. deltagelsespligt og mødepligt i den teoretiske del af semesteret henvises til oversigtsplanen senere i denne semesterbeskrivelse

Vedr. mødepligt i den kliniske del af semesteret henvises til oversigtsplanen under "Den kliniske undervisning"

Som afslutning på det kliniske undervisningsforløb, skal den studerende foretage en digital **evaluering af det kliniske forløb. Se nærmere under punktet "Evaluering af det kliniske undervisningsforløb"**

Generativ kunstig intelligens i forbindelse med eksamen og uddannelse.

Ved brug af generativ kunstig intelligens (KI) i forbindelse med uddannelse og eksamen henvises der til UC-Syd generelle retningslinjer (<https://ait-ucsyd.dk/ki/politik-for-brug-af-kunstig-intelligens-ved-uc-syd/>) samt de lokale principper gældende for sygeplejerskeuddannelsen. Se **itslearning "Min uddannelse -> regler og rammer"**.

Oversigt over obligatoriske forhold på 2. semester for den teoretiske del

I semestret er der både aktiviteter, som udgør forudsætningskrav og obligatoriske studieaktiviteter, som skal gennemføres.

Forudsætningskrav kan både være deltagelsespligt og mødepligt i udvalgte studieaktiviteter/læringsforløb jf. studieordningen.

Deltagelsespligten kan fx omfatte samarbejde med medstuderende og undervisere, deltagelse i gruppearbejde og udarbejdelse af forudsætningskrav.

Fremmøde i undervisningen vil blive registreret. Hvis der er mere end 20% fravær, vil den studerende blive indkaldt til samtale med henblik på en afklaring af det videre uddannelsesforløb.

Mødepligt omfatter fysisk tilstedeværelse i undervisningen.

Mål, krav til indhold, rammer samt feedback og bedømmelse i forhold til aktiviteter, der udgør forudsætningskrav er præciseret under beskrivelsen af den enkelte aktivitet senere i semesterbeskrivelsen.

Aktiviteter, der udgør forudsætningskrav i den teoretiske del

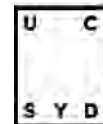
Forudsætningen for deltagelse i semesterprøven er, at alle forudsætningskrav skal være opfyldt den angivne dato eller senest 1 uge før eksamen påbegyndes, som på 2. semester regnes for datoen for aflevering af eksamensgrundlaget.

Hvis ikke forudsætningskravene er opfyldt senest 1 uge før aflevering af eksamensgrundlaget, har den studerende mulighed for at lave ét afhjælpningsforsøg for at opfylde forudsætningskravene.

Såfremt alle forudsætningskrav ikke er opfyldt på eksamensdagen, bruges der et prøvoforsøg.

Opfyldelsen af forudsætningskrav skal ske ved afhjælpning før man kan gå til næste prøvoforsøg. Form og indhold af afhjælpningsforsøg gives af den ansvarlige underviser eller den semesteransvarlige senest 1 uge før aflevering af eksamensgrundlaget.

Ikke opfyldt forudsætningskrav registreres som anvendt prøvoforsøg. Undtaget er dokumenteret sygdom eller bevilget dispensation ved særlige omstændigheder (Eksamensbekendtgørelsen).

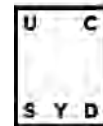
Uge/dato	Aktivitet
A-holdet: Uge 21	Fordybelsesuge inkl. fremlæggelser om klinisk beslutningstagning/sygeplejeprocessen
B-holdet Uge 13	

Obligatoriske studieaktiviteter

Obligatoriske studieaktiviteter, der ikke er forudsætningskrav for at kunne gå til eksamen, skal gennemføres jf. studieordningen som en del af mødepligten.

Ved manglende fremmøde kontaktes den studerende med henblik på den videre plan for den obligatoriske studieaktivitet.

Dato/uge	Aktivitet
Se skema i TimeEdit	Introduktion til klinisk undervisning i 2. semester (kun den klasse, som skal i klinik sidst i semesteret)

Bogliste 2. semester forår 2026

Lærebøger, der anvendes på mere end ét semester og lærebøger, hvor stort set hele bogen anvendes.

* Bojsen-Møller, M.J. & Nielsen, O.F. (2024) *Anatomi og fysiologi - hånden på hjertet*. 3. udg. Munksgaard. ISBN: 9788702400274

* Eriksson, K. (2010). *Det lidende menneske*. 2. udg. København: Munksgaard. ISBN: 9788762810396. 1. udgave fra 1995 kan også bruges.

* Guldager, S. (2014). *Basal sygdomslære*, 2. udg. København: Munksgaard Danmark. ISBN: 9788762812154

*Hjortsø, M & Malling, C. (Red.). (2017). *Sygeplejebogen 1: Profession og patient*. 5. udg. København: Gads Forlag. ISBN: 9788712054023

*Hjortsø, M & Malling, C. (Red.). (2017). *Sygeplejebogen 2: Grundlæggende behov*. 5. udg. København: Gads Forlag. ISBN: 9788712054047

*Hjortsø, M & Malling, C. (Red.). (2017). *Sygeplejebogen 3: Kompleks sygepleje*. 5. udg. København: Gads Forlag. ISBN: 9788712054061

* Mikkelsen, TP. (2015). *Menneskets genetik*. 2. udg. Aarhus: Nucleus. 97 sider. ISBN: 9788790363833

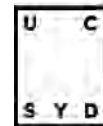
* Nielsen, DA; Hjørnholm, TQ & Jørgensen, PS. (2019). *Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. ISBN: 9788759311851

* Olsen, I. & Hallin, S.P. (2024). *Farmakologi - Hånden på hjertet*, 4.udg. København: Munksgaard. ISBN: 9788702400267

* Thisted, J (2024). *Forskningsmetode i praksis: projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*. 3. udg. Kbh. Munksgaard. ISBN: 9788702404357

* Viborg, A.L. & Thorup, A.W. (Red.). (2024). *Sygdomslære - Hånden på hjertet*. 4. udg. Munksgaard København. ISBN: 9788702400250

* Wehner, P. (2024). *Ernæring - Hånden på hjertet*. 4. udg. København: Munksgaard. ISBN: 9788702425949

Den teoretiske undervisning - fagbeskrivelser og basislitteratur

Sygepleje

Mål

Faget sigter mod, at den studerende:

- kan beskrive og anvende i sygeplejeprocessen som helhed og i problemløsningselementerne
- kan beskrive videnformer til systematisk at opstille mål, kommunikere, intervenere, evaluere og justere sygepleje til patienter og borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- kan beskrive en patients særlige behov og problemer for at kunne opstille mål, planlægge, udføre og evaluere sygeplejen
- kan beskrive og kan indgå i tværfagligt samarbejde
- kan beskrive, hvad det vil sige at lide, og kan anvende denne viden i relationen til den lidende og evt. døende patient
- kan beskrive individuelle og etiske forholds indflydelse på menneskers oplevelser og reaktioner ved sundhedsudfordringer og sygdomssammenhænge
- kan beskrive patofysiologiske sygeplejefænomener, og reflektere over udvalgte sygeplejefaglige problemstillinger og behov hos patienter med udvalgte sygdomme. Og på baggrund af denne viden, beskrive og anvende sygeplejefaglige interventioner i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- kan anvendelse af teknologi i sygeplejen til patienter og borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- kan søge og anvende praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden om udvalgte sygeplejefaglige problemstillinger.

Undervisningen har fokus på følgende emner:

Introduktion til semestret

Sygeplejeprocessen med fokus på:

- Data
- Analyse af behov
- Sygeplejediagnose
- Mål
- Sygeplejehandlinger

Patofysiologiske sygeplejefænomener med fokus på:

- Akutte smerter
- Kroniske smerter
- Ødemer

- Dyspnø
- Feber
- Urininkontinens
- Tryksår
- Obstipation

Sygdom og lidelse med fokus på:

- Mødet med det lidende menneske

Døden med fokus på:

- Døden som fænomen
- Tab, sorg og krise
- Den fysiologiske dødsproces

Undervisningens tilrettelæggelse

- Problembaseret undervisning hvor der veksles mellem fælles udfoldelse af relevante praksisnære sygeplejeproblemer, teoretiske analyser og fremlæggelser.
- Oplæg og dialogbaseret refleksioner over teoretiske begreber, praksisnære patientsituationer og velfærdsteknologi.
- Vejledning og feedback ved underviserne
- Blended learning for netholdet

Bedømmelser

Faget bedømmes ved ekstern teoretisk individuel mundtlig eksamen.

Basislitteratur

Sygeplejeprocessen

Jastrup, S (2023). 'Klinisk beslutningstagen'. I: Jastrup, S & Rasmussen, D.H. (red), *Klinik Grundbog i sygepleje*. 3. udg. København. Munksgaard. Side 78-95 = 17 sider

*Mathar, H & Odgaard, E (2017). 'Klinisk beslutningstagen i sygepleje'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 2: Grundlæggende behov*. 5. udg. København: Gads Forlag. Side 13-27 = 14 sider.

Patofysiologiske sygeplejefænomener:

* Basset, B & Grønvald Jørgensen, A (2017). 'Sygepleje til personer med diabetes mellitus'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red). *Sygeplejebogen 3: Komplex sygepleje*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 142 – 158 = 18 sider.

Center for kliniske retningslinjer (2016). *Kliniske retningslinjer for medicinsk behandling af akut obstipation hos voksne patienter uden kendte tarmsygdomme*. Nationalt Clearinghouse for Sygepleje. 19 sider. Online: <https://kortlink.dk/cfkr/2p4px>

Center for kliniske retningslinjer (2013). *Kliniske retningslinjer vedrørende identifikation af pludselig nedsat funktionsevne hos den ældre medicinsk patient med risiko for indlæggelse med luftvejsinfektion*. Nationalt Clearinghouse for Sygepleje. 50 sider. Findes på nettet: <https://kortlink.dk/cfkr/2p4pw>

Ejlertsen, C & Rath Hansen, J (2014). 'En spørgeskemaundersøgelse af voksne indlagte patienters perspektiv på rektal temperaturmåling'. *Klinisk sygepleje* nr. 4, side 29-39 = 11 sider. Online: Log på databasen Idunn her: [Databaser - Sygeplejersker - UC SYD Biblioteket at UC SYD - University College South Denmark](#) og søg derefter på titlen

* Glad, A; Olsen, V; Schmidt, M & Schaarup, ZS (2017). 'Sygepleje til patienter med lidelser i centralnervesystemet'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 3, Komplex sygepleje*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 124-140 = 17 sider

* Guldager, S (2014). *Basal sygdomslære*, 2. udg., København: Munksgaard Danmark. Side 116-128 = 13 sider.

* Knutstad, U (2017). 'Kvalme og opkastning'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 2: Grundlæggende behov*, 5. udg., København: Gads Forlag. Side 109-122= 13 sider.

* Lund-Nielsen B & Bunder KL, (2017). 'Sårbehandling'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 3: Grundlæggende behov*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 264 - 282= 19 sider.

* Maglekær, MK (2017). 'Temperaturregulering'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 2: Grundlæggende behov*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 209-224= 15 sider.

* Refsgaard Iversen, B (2017). 'Sygepleje til patienter med kronisk obstruktiv lungelidelse'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 3: Komplex sygepleje*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 184 - 202 = 19 sider.

Skovgaard, B (2020). *National Klinisk Retningslinje for Forebyggelse af Tryksår hos voksne over 18 år*. Regionshospitalet Silkeborg. Online på: <https://kortlink.dk/2p4py> = 60 sider

* Skytt, AM (2017). 'Smerter'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 2: Grundlæggende behov*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 226 - 249= 25 sider.

* Slot, A; Frei, J & Petersen, D (2017). 'Sygepleje til patienter med ortopædkirurgiske sygdomme'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 3: Komplex sygepleje*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 106 - 121= 17 sider.

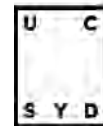
* Støier, L & Røgind, JS (2017). 'Sygepleje til patienter med iskæmisk hjertesygdom'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 3: Komplex sygepleje*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 162 - 180= 21 sider.

Sygdom og lidelse

* Eriksson, K (2010). *Det lidende menneske*, 2. udg., København: Munksgaard: Side 36-53 + 67-106= 56 sider.

* Mathar, H (2017). 'Lidelse, håbløshed og håb'. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 1: Profession og patient*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 134-148 =15 sider

Winther B & Halskov, K (2010). 'Lindrende sygepleje – sygeplejerske – og patientperspektivet'. *Klinisk Sygepleje* nr. 1, side 42 – 50. Online på: <http://kortlink.dk/statsbiblioteket/pbcs> NB: Er du ikke på campus, skal du først logge på databasen Idunn her: [Databaser - Sygeplejersker - UC SYD Biblioteket at UC SYD - University College South Denmark](#) = 8 sider

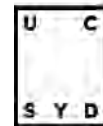

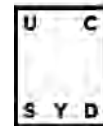
Døden

* Ilkjær, I (2017). **'Døden'**. I: Hjortsø, M & Malling, C (red.), *Sygeplejebogen 2: Grundlæggende behov*, 5. udg. København: Gads Forlag. Side 306-321 = 15 sider

---

Undervisere: Camilla Vestergaard Aarøe, Ditte Beck-Jørgensen Kjær og Lisbeth Kidmose Jensen

Anatomi – fysiologi - genetik

Mål

Faget sigter mod at den studerende:

- Har viden om legemets normale opbygning, udvikling og funktion i et livsforløb fra foster til død
- celler, væv, organer og organsystemers placering samt mikro- og makroskopiske anatomi
- har viden om legemets fysiologiske systemer, normale fysiologiske processer og kontrolsystemer, og systemernes fysiologiske samspil
- har viden om legemets reaktion og kompensationsmuligheder ved normale påvirkninger
- kan anvende viden om ovenstående emner i sygeplejefaglige interventioner i stabile- og komplekse pleje- og behandlingsforløb

Undervisningen har fokus på følgende emner:

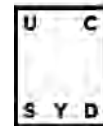
- Infektionsforsvar
- Stofskifte
- Genetik (faciliteret selvstudie)
- Huden
- Øjet/Øret
- Det endokrine system
- Kønsorganer
- Normal aldring (faciliteret selvstudie i forbindelse med fordybelsesuge)
- Urinveje (fortsættelse fra 1. semester)

Undervisningens tilrettelæggelse

- **Oplæg hvor underviser gennemgår stoffet**
- Dialogbaseret undervisning
- Gruppearbejde
- Individuelle opgaver
- Der anvendes forskellige medier til forberedelse og i undervisningen.
- Blended learning for netholdet

Bedømmelse

Faget bedømmes ved ekstern teoretisk individuel mundtlig eksamen.

Basislitteratur

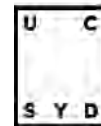
---

* Bojsen-Møller, M.J. & Nielsen, O.F. (2024) *Anatomi og fysiologi - hånden på hjertet*. 3. udg. Munksgaard. 176-201, 256-280, 334-353, 358-371, 374-385, 454-470, 546-583, 598-609 = 164 sider

* Mikkelsen, TP (2015). *Menneskets genetik*. 2. udg. Aarhus: Nucleus. 75 sider.

Underviser: Camilla Vestergaard Aarøe, Ditte Beck-Jørgensen Kjær og Helle Palmelund Jessen

Ernæringslære

Mål

Faget sigter mod, at den studerende:

- har viden om ernæringens sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende betydning
- har viden om normal kost, kostberegning og –analyse
- har viden om almindeligt forekommende kosttyper og diæter til patientgrupper
- kan anvende viden om ovenstående emner i komplekse og stabile pleje- og behandlingsforløb

Undervisningen har fokus på følgende emner:

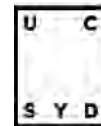
- Kost til raske
  - Energi og energigivende næringsstoffer
  - Vitaminer og mineraler
  - Kost og kultur
  - Ernæringsanbefalinger og –behov
  - Kostberegning og – analyse
  - Arbejde med digitalt kostprogram
  - Sundhedskampagner
- Kost til syge
  - Faste og traume
  - Syges ernæringsmæssige behov
  - Sygehuskost og diæter
  - Småt spisende
  - Ældre
  - Sondeernæring
  - Parenteral ernæring
  - "Diabeteskost"

Undervisningens tilrettelæggelse

- Vekslen mellem oplæg, dialogbaseret undervisning
- Arbejde med ernæringsopgaver med mulighed for vejledning og feedback
- Blended learning for netholdet

Bedømmelse

Faget bedømmes ved ekstern teoretisk individuel mundtlig eksamen

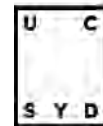
Basislitteratur

---

* Wehner, P (2024). *Ernæring - Hånden på hjertet*. 4. udg. København: Munksgaard. Side: **18-30, 48-90, 94-103, 106-112, 126-131, og 134-146 = 86 sider**

Underviser: Marianne Skaarup Marker

Sygdomslære og patofysiologi

Mål

Faget sigter mod, at den studerende:

- har viden om basale sygdomsprocesser og deres kliniske manifestationer som baggrund for forståelse af somatiske sygdomssymptomer og sygdomsbehandling
- har viden om udvalgte sygdomme og hvilke funktionstab disse kan medføre
- kan anvende viden om udvalgte emner til patienter i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb

Undervisningen har fokus på følgende emner

- Basal sygdomslære om adaptation, inflammation og heling
- Infektionssygdomme i lungerne med fokus på pneumoni
- Sygdomme i nyrer og urinveje
- Apoplexia cerebri (blødning eller blodprop i hjernen)
- Hjerte-karsygdomme med fokus på perifere karlidelser og akut myokardie infarkt
- Endokrine sygdomme med fokus på diabetes mellitus
- Sår

Undervisningens tilrettelæggelse

- Vekslen mellem oplæg og dialogbaseret undervisning
- Vejledning og feedback ved underviseren
- Blended learning for netholdet

Bedømmelse

Faget bedømmes ved ekstern teoretisk individuel mundtlig eksamen

Basislitteratur

* Guldager, S (2014). *Basal sygdomslære*. 2. udg. København: Munksgaard Danmark. ISBN: 9788762812154. Side 13-33 + 35-102 + 129-154 = 113 sider.

Lund-Nielsen B. & Bunder L. K. 2017 *’Sårbehandling’* i Hjortsø M. & Malling C. (red.), Sygeplejebogen 3 Kompleks sygepleje, 5. udg., Forfatterne og Gads forlag. Side. 265 - 281. = 17 sider

* Viborg, A.L. & Thorup, A.W. (Red.) (2024). *Sygdomslære - Hånden på hjertet*. 4. udg. Munksgaard København. Side (157-171), 172-176, (209-225), 225-231, 231-241, 250-255, 258-261, 263-266, 267-269, (303-314), 333-338, (415-427), 440-450, (459-488), 494-503 + 545-575 = 195 sider incl. (xx) / 113 sider excl. (xx)

Undervisere: Camilla Vestergaard Aarøe, Ditte Beck-Jørgensen Kjær og Helle Palmelund Jessen

Forskningsmetodologi og videnskabsteori

Mål

Faget sigter mod, at den studerende:

- har viden om videnskabsteori, forskningsmetode og modeller for evaluering, kvalitetssikring og -udvikling samt relatere denne viden til forsknings- og udviklingsarbejde i professionspraksis (V17)

Undervisningen har fokus på følgende emner:

- Fænomenologi
- Hermeneutik
- Konstruktivisme
- Empirisme
- Positivisme

Undervisningens tilrettelæggelse

- Gruppearbejde og plenum præsentationer
- Oplæg og dialogbaseret undervisning med udgangspunkt i litteratur
- Øvelse med fortolkning af cases, og søgning af forskningsartikel

Bedømmelse

Faget bedømmes ved ekstern teoretisk individuel mundtlig eksamen

Basislitteratur

Christiansen, IL og Svendsen, MN (2021). **'Videnskabsteori og metode'**. I: Jensen, AMB og Vallgård, S (red.), *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. 6. udg. København Munksgaard. Side 42-63 = 21 sider

* Thisted, J (2024). *Forskningsmetode i praksis: projektorienteret videnskabsteori og forskningsmetodik*. 3. udg. Kbh. Munksgaard. kap 2,3 og 4. Side 39-89 = 50 sider

---

Underviser: Pia Bonde Jensen

Farmakologi

Mål

Faget sigter mod, at den studerende:

- har viden om almen- og specialfarmakologi indenfor udvalgte hovedgrupper
- kan anvende denne viden, og reflektere over klinisk farmakologi og medicin håndtering

Undervisningen har fokus på følgende emner:

- bivirkninger og forgiftninger
- interaktioner
- rekvirering og udlevering af lægemidler
- antibiotika
- plasmasubstitutter, infusionsvæsker m.m.
- hormonale kontrceptiva (selvstudie)
- lægemidler indenfor hovedgruppe N (analgetika)
- Lægemidler indenfor hovedgruppe C
- lægemidler indenfor hovedgruppe A

Undervisningens tilrettelæggelse

- Oplæg og dialogbaseret undervisning med udgangspunkt i basislitteratur
- Blended learning for netholdet

Bedømmelse

Faget bedømmes ved ekstern teoretisk individuel mundtlig eksamen

Basislitteratur

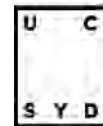

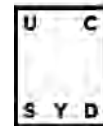
Medicin.dk (Online på <http://pro.medicin.dk/>.) ca 50 sider

* Olsen, I & Hallin, SP (2024). Farmakologi - Hånden på hjertet, 4.udg. København: Munksgaard. ISBN: 978-87-02-40026-7 Side 86-124 + 188-209 + 314-334 + 398-423 + 440 + 462-494 + 510-514 + 536-555 + 598-611 + 669-678 = 162 sider

---

Underviser: Bo Meier og Maria Gravgaard Sørensen

Beskrivelse af aktiviteter, der udgør forudsætningskrav i den teoretiske undervisning

Klinisk beslutningstagning og sygeplejeprocessen

Opgavetype og arbejdsform

Problemløsende gruppearbejde med praktiske fremlæggelser og teoretisk refleksion i SIM.

Mål for læringsudbytter

Dette forudsætningskrav retter sig mod følgende mål for læringsudbytter

Viden

2) har viden om og kan beskrive videnformer til systematisk at opstille mål, kommunikere, intervenere, evaluere og justere sygepleje til patienter og borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb

5) har viden om og kan beskrive klinisk beslutningstagen ud fra praksis-, udviklings- og forskningsviden i patientens/borgerens hjem

7) har viden om sygeplejefagets værdier, teorier, begreber og metoder relateret til individniveau

10) har viden om, kan forstå borgerens og patientens mål og kan indgå i tværprofessionelt samarbejde

Færdigheder

1) anvende klinisk beslutningstagen ud fra forskellige former for viden i samspil med patient og borger til systematisk at observere, vurdere, prioritere, evaluere og justere sygepleje på individniveau

2) anvende sygeplejefaglige interventioner i stabile og komplekse pleje og behandlingsforløb

Kompetencer

14) udvise ansvarlighed ud fra en forståelse for og identifikation af egne læreprocesser og udviklingsbehov

Mål

At den studerende, med udgangspunkt i en konkret patientsituation, anvender sygeplejeprocessens problemløsende del med henblik på at træffe kliniske beslutninger i forhold til patientens sundhedsproblem.

At den studerende opnår erfaring med at begrunde praktiske sygeplejehandlinger med udgangspunkt teori samt praksis-, udviklings- og forskningsviden.

Kan søge og anvende relevant praksis-, udviklings- og forskningsviden i relation til de udvalgte problemområder

Krav til indhold

Grupperne skal samarbejde om at anvende sygeplejeprocessens problemløsende aspekter. Herunder:

- Indsamle data og udfylde dataindsamling – afleveres **i it's learning**.
- Udarbejde en skriftlig analyse af et sundhedsproblem med inddragelse af relevant teori. Analysen skal indeholde referencer og referenceliste, der følger APA standarden, skal vedlægges – afleveres **i it's learning**.
- Udarbejde et visuelt produkt, der illustrerer hvordan sygeplejeprocessen er anvendt til at løse patientens problem. Dvs. formulere:
  - o Sygeplejediagnose
  - o Mål, der opfylder SMART kriterier
  - o Liste over relevante sygeplejehandlinger samt
  - o Kort evaluering.
- Udarbejde en søgeprotokol, fremsøge en kvalitativ forskningsartikel samt kvalitetsvurdere denne ved hjælp af CASP.
- Gennemføre en praktisk fremlæggelse af en relevant sygeplejehandling i SIM med efterfølgende refleksioner baseret på teoretisk- og forskningsviden.

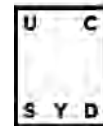
Krav til litteratur

Der skal til analysen være litteraturhenvisninger på min. 50 siders relevant litteratur.

Der skal desuden søges og anvendes min. én forskningsartikel, der inddrages i refleksionen over de praktiske fremlæggelser.

Rammer for forløbet

- Forløbet, det er tilrettelagt som en fordybelsesproces bestående af undervisning, selvstændigt gruppearbejde og fremlæggelser, er detaljeret **beskrevet i it's learning**.
- Der arbejdes i grupper a 3-4 studerende.
- Analysens omfang er min. 6000 maks. 7200 anslag (= tegn med mellemrum).
- Analyse og referenceliste udarbejdes efter Redaktionelle retningslinjer for opgaveskrivning (findes på **it's learning**).
- Forløbet afsluttes med praktiske fremlæggelser og refleksioner på ca. 30 min. pr. gruppe.
- Der er mulighed for at kontakte underviserne efter behov i løbet af processen.

Bedømmelse

Forudsætningskravet skal godkendes før den studerende kan gå til eksamen. Godkendelse sker ved fremmødere registrering og aktiv deltagelse i hele processen. Fravær medfører erstatningsopgave, der i form og omfang ligner det ovenfor beskrevne forløb.

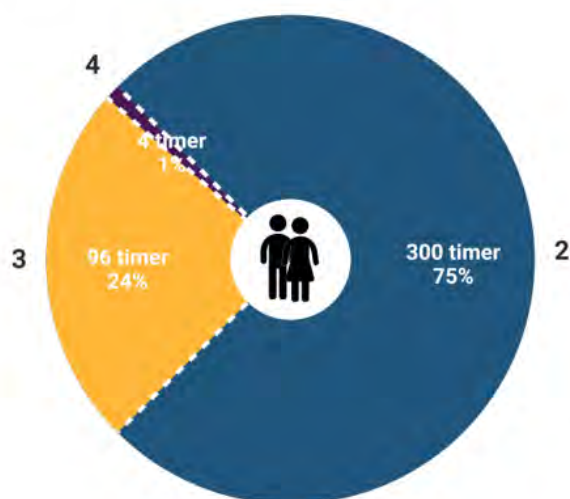
Den kliniske undervisning

Studieaktivitetsmodel i den kliniske del

Studieaktivitetsmodellen er en samlet visuel oversigt over fordelingen af 2. semesters studieaktiviteter og den studerendes forventede arbejds- og studieindsats som er minimum 40 timer pr. Uge i den kliniske Undervisning.

Studieaktivitetsmodellen - klinisk del

400 timer i alt
15 ECTS points
10 uger

Kategori 1

Undervisere har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og studerende har et medansvar gennem forberedelse og deltagelse. Både studerende og undervisere deltager.

Kategori 2

Undervisere har hovedansvaret for rammesætning af læringsaktiviteterne, og studerende har hovedansvar for aktiv deltagelse i de tilrettelagte studieaktiviteter. Kun studerende deltager.

Autentisk klinisk undervisning 30 timer om ugen i gennemsnit. Perioden planlægges af den kliniske vejleder i samarbejde med den studerende

Kategori 3

Studerende har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Kun studerende deltager.

Forberedelse til klinisk periode, selvstændig udarbejdelse af studieaktiviteter og supplerende litteratur, skriftlig evaluering af det kliniske uddannelsessted

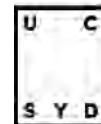
Kategori 4

Studerende har hovedansvaret for læringsaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Både studerende og undervisere deltager.

Vejledning til håndtering af prøver. Kontakt med praktikkoordinator, studievejleder/underviser med funktion i praksis

I den kliniske undervisning tilrettelægger den kliniske vejleder den kliniske undervisning i samarbejde med den studerende, og så den studerende får mulighed for at lære klinisk sygepleje ved at:

- deltage og udføre sygepleje hos patienter med sygeplejefaglige problemstillinger og generelle patientsituationer, der er hyppigst forekommende for afdelingen
- deltage aktivt i praksisfællesskabet
- at vejledere og kollegaer løbende demonstrerer sygepleje, vejleder, reflekterer og underviser i forhold til relevante pleje- og læringsituationer for semesterets læringsudbyttet

Den studerende skal i den kliniske del af uddannelsen på en hensigtsmæssig måde arbejde mod opfyldelse af mål for læringsudbytter for den konkrete kliniske periode (jf. studieordningen). Med hensigtsmæssig måde, henvises til flere forhold:

- til den studerendes engagement og samarbejde med klinisk vejleder og øvrige personale om udviklingen af viden, færdighed og kompetencer,
- til at den studerende indgår i samarbejdet i sygeplejen med patienter, pårørende og kollegaer på en etisk forsvarlig og respektfuld måde.
- til at den studerende til enhver tid overholder juridiske og etiske retningslinier, arbejder med bevidsthed om og overholdelse af eget ansvars- og kompetenceområde, og med bevidsthed om patientsikkerheden.

Hvis det kliniske uddannelsessted vurderer, at den studerende ikke på en hensigtsmæssig måde arbejder mod opfyldelse af mål for læringsudbytter, kontaktes Sygeplejerskeuddannelsen med henblik på en fælles afklaring af den konkrete situation og vurdering af den studerendes fortsatte uddannelsesforløb.

Klinisk uddannelsesplan

I den klinisk undervisning anvendes "klinisk uddannelsesplan", som er et obligatorisk studie- og samarbejdsredskab. (Findes i en skrivebar udgave i praktikportalen) under "klinikrelevante dokumenter"). Her beskrives formkrav og indhold i de aktiviteter, der udgør forudsætningskrav. Derudover inddrages studie- og læringsredskaber, som det kliniske uddannelsessted anvender i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af lærings- og uddannelsesaktiviteter.

Indhold og krav i forhold til de aktiviteter, der udgør forudsætningskrav er præciseret under afsnittene "aktiviteter, der udgør forudsætningskrav" og i "klinisk uddannelsesplan", som findes som selvstændigt dokument i praktikportalen

Litteratur i den kliniske del

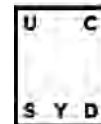
I den kliniske undervisning indgår basislitteratur, som forventes læst i den kliniske periode

Se litteraturlisten nedenfor. **Litteraturlisten ligger også på It's learning på holdets rum:**

Den del af litteraturen, der ikke kan findes på internettet, eller som ikke er i basisbøgerne er indscannet og ligger på **It's learning på holdets rum.**

Derudover er den studerende selv opsøgende for viden og litteratur, der er relevant for de sygeplejefaglige problemstillinger og opgaver i klinisk praksis.

Både basislitteratur og den litteratur den studerende selv har fremsøgt skal afspejles i litteraturlisten, der inddrages i de 3 forudsætningskrav. Her skal også indgå forskningslitteratur. (se også beskrivelsen i klinisk uddannelsesplan)

Basislitteratur til 2. semester klinisk undervisning

Bernild, C. (2022). Det kliniske uddannelsesforløb. I E. Hoffmann, & K. Vestergaard (Red.), *At studere sygepleje - find din vej gennem sygeplejerskeuddannelsen* (s. 109-120). Gads Forlag .

Godtarbejds miljø.dk. (2024). *Forflytningsguiden*. Hentet fra BrancheFællesskabet for Arbejds miljø for Velfærd og Offentlig administration 24 sider: <https://www.godtarbejds miljo.dk/krop-og-sundhed/forflytning/forflytningsguiden>

Jangland , E., & Muntlin, Å. (2021). Fundamentals of Care- rammens dimensioner med fokus på relationen. I Å. Muntlin, & E. Jangland (Red.), *Fundamentals of care en introduktion til begrebsrammen* (s. 37-46). København: Munksgaard.

Løppenthin, K. B. (2023). Søvn. I S. Jastrup, & D. H. Rasmussen (Red.), *Klinik grundbog i sygepleje* (s. 414-431). København: Munksgaard.

Sundhedsstyrelsen. (2022). *Underernæring: Opsporing, behandling og opfølgning af borgere og patienter i ernæringsrisiko*. Hentet fra <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2022/Vejledning-om-underernaering> 113 sider

Sygehus Sønderjylland . (2017). *Hygiejnehåndbogen - TOKS - tidlig opsporing af kritisk sygdom*. Hentet fra Region Syddanmark infonet 6 sider.

Sygehus Sønderjylland . (2020). *Obstipation* . Hentet fra Region Syddanmark Infonet 8 sider.

Sygehus Sønderjylland . (2021). *Generelle hygiejniske retningslinier* . Hentet fra Region Syddanmark infonet 3 sider.

Sygehus Sønderjylland . (02. april 2024). *Ernæringscreening og ernæringsplan*. Hentet fra Region Syddanmark Infonet 7 sider.

Sygehus Sønderjylland. (2022). *Tryksår - forebyggelse* . Hentet fra Region Syddanmark Infonet 8 sider.

Beskrivelse af aktiviteter og mødepligt, der udgør forudsætningskrav i den kliniske undervisning

I 2. semester er der 2 forhold, der udgør forudsætningskrav for, at den studerende kan deltage i 2. semesters eksamen;

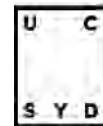
- 3 konkrete aktiviteter der udgør forudsætningskrav - indhold, og krav i forhold til disse aktiviteter beskrives overordnet nedenfor og detaljeret i "klinisk uddannelsesplan"
- Mødepligt - konkret beskrivelse af mødepligten findes i afsnit om "Forudsætningskrav i den kliniske undervisning for at kunne deltage i eksamen"

Aktiviteter der udgør forudsætningskrav i den kliniske undervisning er beskrevet her:

Hygiejne og grundlæggende behov			
Aktivitet	Oplæg til fælles refleksion	Fælles refleksion	Dokumentation
<p>Deltage i og udføre sygepleje til patienter med fokus på infektionshygiejne og på grundlæggende behov</p> <p>I plejen og i dine kliniske beslutninger skal indgå overvejelser om kloge beslutninger i forhold til at minimere overforbrug, og støtte bæredygtige løsninger</p>	<p>En selvvalgt praksisbeskrivelse med fokus på grundlæggende behov</p> <p>Med inddragelse af forskningsviden og anden relevant viden for den konkrete sygeplejesituation</p>	<p>Studerende og vejleder reflekterer på baggrund af praksisbeskrivelsen</p> <p>Med særligt fokus på <u>faglig</u> argumentation og refleksion</p> <p>Der skal indgå overvejelser om bæredygtighed i de kliniske beslutninger og handlinger</p> <p>Refleksionen tilrettelægges og gennemføres efter "<i>Beskrivelse af Refleksion i praksisfællesskaber</i>" (Se længere neden i semesterbeskrivelsen)</p> <p>I denne refleksion deltager underviser fra skolen</p>	<p>Den studerende lægger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praksisbeskrivelsen og • Evaluering <p>i praktikportalen</p>
Vejleder og studerende evaluerer samlet på arket for evaluering			

Klinisk beslutningstagning			
Aktivitet	Oplæg til fælles refleksion	Fælles refleksion	Dokumentation
Deltage i og udføre Sygepleje til patienter med særligt fokus på klinisk beslutningstagning i forhold til sygeplejefaglige problemstillinger. Der arbejdes med sygeplejeprocessen og fokus på relevante sygeplejehandlinger	Mindmap med udgangspunkt i en konkret patientsituation og een konkret sygeplejefaglig problemstilling Med inddragelse af forskningsviden og anden relevant viden for den konkrete sygeplejesituation	<p>Studerende og vejleder reflekterer på baggrund af Mindmappen</p> <p>Med særligt fokus på faglig argumentation og refleksion</p> <p>Principperne i <i>"Beskrivelse af Refleksion i praksisfællesskaber"</i> følges så vidt det er muligt og relevant</p> <p>Sygeplejeprocessen skal indgå i refleksionen</p> <p>I denne aktivitet kan en underviser fra skolen IKKE deltage.</p>	<p>Den studerende lægger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mindmap • Evaluering <p>i praktikportalen</p>
Vejleder og studerende evaluerer samlet på arket for evaluering			

Kommunikation, dataindsamling og tværprofessionelt samarbejde			
Aktivitet	Oplæg til fælles refleksion	Fælles refleksion	Dokumentation
<p>Deltage i og udføre sygepleje til patienter med særligt fokus på</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikation • Dataindsamling • Tværprofessionelt samarbejde 	En selvvalgt skriftlig/visuel præsentation Med inddragelse af forskningsviden og anden relevant viden for den konkrete sygeplejesituation	<p>Studerende og vejleder reflekterer på baggrund af den visuelle præsentation</p> <p>Refleksionen tilrettelægges og gennemføres efter <i>"Beskrivelse af Refleksion i praksisfællesskaber"</i> (Se længere neden i semesterbeskrivelsen)</p>	<p>Den studerende lægger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visuelle præsentation • Evalueringen <p>I praktikportal</p>
Vejleder og studerende evaluerer samlet på arket for evaluering			

Særligt for studerende på Øjenafdelingen

For studerende i klinisk undervisning på Øjenafdelingen i Sygehus Sønderjylland gælder nedenstående særlige forhold relateret til studerendes medvirken i lægemiddelhåndtering af 4 specifikke øjendråber:

- at den studerende må deltage i lægemiddelhåndtering af 3 specifikke øjendråber under direkte supervision
- der sikres oplæring af denne lægemiddelhåndtering jf. Retningslinjer for SHS; Øjenafdeling
- den kliniske vejleder har ansvar for undervisning i viden, færdighed og kompetencer i forhold til lægemiddelhåndtering af øjendråber
- den kliniske vejleder har ansvar for, at den studerende overholder ansvars- og kompetenceområdet i forhold til håndtering af øjendråber
- **I øvrigt skal gældende "Retningslinjer for sygeplejestuderendes medvirken ved lægemiddelhåndtering for 2016 uddannelsen" anvendes**
- Der er særskilt forudsætningskrav vedrørende lægemiddelhåndtering af 3 specifikke øjendråber, som den studerende skal arbejde med. Dette er beskrevet i et tillæg til Klinisk Uddannelsesplan og kan findes i praktikportalen.

Beskrivelse af Refleksion i praksisfællesskaber

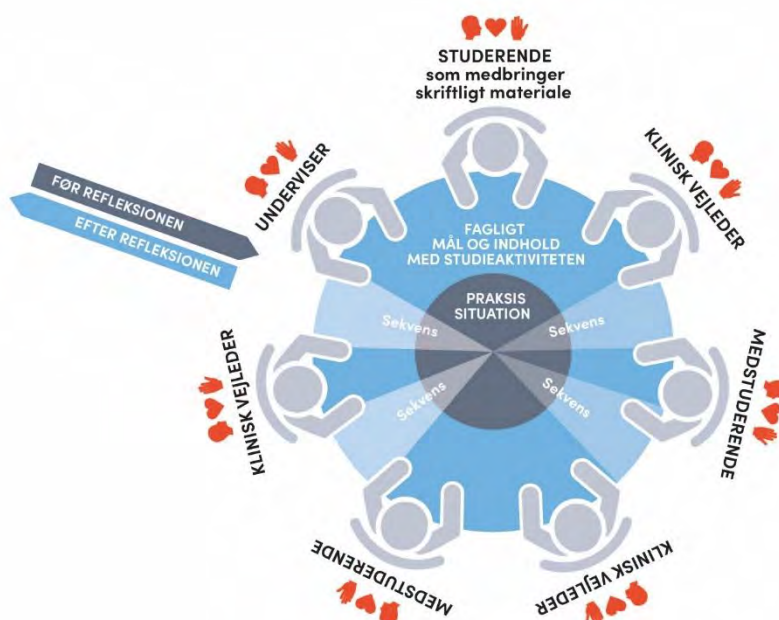
Model for Refleksion i praksisfællesskaber (MRP) bygger på et læringsteoretisk grundlag hvor Linda S. Scheels teori om RIED (*Reflection in Educational Dialogues*) kombineres med Etienne Wengers forståelse af praksisfællesskaber (Scheel, 2017; Wenger, 2004).

Formålet med Refleksion i praksisfællesskaber

Formålet med Refleksion i praksisfællesskaber er at de studerende udvikler professionsidentitet igennem en større praksisforståelse og dermed får mulighed for at kvalificere deres handlinger.

Professionsidentitet består af udvikling af kompetencer med både hoved, hånd og hjerte og derfor skal alle tre medtænkes i facilitering af refleksionen.

Refleksion i praksisfællesskaber forudsætter, at alle studerende får mulighed for at være aktivt deltagende ved at sætte ord på samt anvende og vurdere deres viden fra både teori og praksis.

Struktur for refleksionen

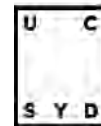
Refleksion i praksisfællesskaber består af tre faser, hvor alle deltagere har forskellige roller/opgaver.

Før refleksionen

Denne fase handler om forberedelse til refleksionen.

Den studerende er ansvarlig for det faglige indhold i refleksionen og skal forberede det skriftlige materiale jf. forudsætningskrav i semesterbeskrivelsen. Desuden skal den studerende, evt. med inspiration fra den kliniske uddannelsesplan, foreslå relevante sekvenser. En sekvens er et uddrag af situationen, som indeholder et fagligt tema og noget teori. Den studerende skal skrive hvilken teoretisk viden, der tænkes anvendt.

Herefter skal den studerende dele det skriftlige materiale med de øvrige deltagere. Materialet skal deles dér hvor det pågældende praktiksted har aftalt det (mail, praktikportal eller andet).

De øvrige studerende læser materialet igennem og forbereder sig til at kunne bidrage til den fælles meningsforhandling ved at forholde sig til egen praksisviden og teoretisk viden:

- Har jeg oplevet noget lignende i min egen praksis?
- Hvad ville jeg gøre i situationen?
- Hvad ved jeg om de foreslåede teorier?
- Er der andre teorier eller forskningsviden, som kan bruges til at forklare situationen?

Klinisk vejleder forbereder sig til refleksionen ved at læse materialet og skabe et overblik over mulige sekvenser jf. forudsætningskravets mål for læringsudbytter. Den klinisk vejleder har optimalt deltaget i praksis med den studerende, og kan derfor forberede væsentlige sekvenser jf. mål for læringsudbytter, som den studerende ikke nødvendigvis selv har udvalgt.

Underviser forbereder sig til refleksionen ved at læse materialet og skabe et overblik over mulige sekvenser jf. mål for læringsudbytter.

Under refleksionen

Den kliniske vejleder har det primære ansvar for facilitering af refleksionen og byder velkommen samt ridser rammer og roller op for de tilstedeværende. Den tidsmæssige ramme til refleksionsprocessen er 30-45 minutter pr. studerende incl. den afsluttende del.

Én medstuderende skal indledningsvis have opgaven med at lave et kort resumé, som skal fremlægges ved afslutningen af refleksionen. Resuméet opsummerer:

- Hvilke teorier og forskningsviden har vi talt om? (Hoved)
- Hvilke praksis-handlinger har der været fokus på? (Hånd)
- Hvilke følelser er der givet udtryk for? (Hjerte)

Den studerende, som har delt det skriftlige materiale, skal kort genfortælle hvilke sekvenser og teori, der er udvalgt.

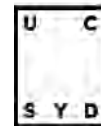
Den kliniske vejleder udvælger herefter en sekvens, og stiller spørgsmål til den studerendes oplevelse af den valgte sekvens. Spørgsmålene skal både lægge op til gengivelse, men skal også give mulighed for at forstå sammenhængen mellem praksis og teori således at den studerende opnår analyse og fortolkning af situationen.

Underviseren supplerer den kliniske vejleder med spørgsmål både til gengivelse samt analyse og fortolkning.

Medstuderende deltager i dialogen, når klinisk vejleder eller underviser lægger op til dette.

De medstuderende kan inddrages på følgende måder:

- De kan få tildelt en sekvens af praksisbeskrivelsen og genfortælle den foreslåede teori.
- De kan blive bedt om at sætte ord på hvordan de ser sammenhængen mellem den beskrevne praksis og den beskrevne teori.
- De kan bidrage med andre perspektiver på sekvensen.

Efter inddragelse af medstuderende kan **den studerende**, som har medbragt det skriftlige materiale forholde sig til den medstuderendes input og vurdere, om den medstuderendes input bidrager til nye handlemuligheder.

Klinisk vejleder og underviser er ansvarlige for at skifte sekvens. Sekvenser skal prioriteres, så refleksionerne fra alle de deltagende studerende samlet set indeholder alle uddannelsens vidensområder; sundhedsvidenskab, humanvidenskab, naturvidenskab og samfundsvidenskab.

Der er udarbejdet en guide og andet materiale bl.a. med inspiration til spørgsmålstyper, der fremmer både de studerendes gengivelse samt analyse og fortolkning. Materialet tilgås via følgende QR-kode:

Efter refleksionen

I denne fase afsluttes den fælles refleksion med opsamling på læringspointer.

Den **medstuderende**, som fik til opgave at lave et kort resumé, indleder den afsluttende del med at opsummere:

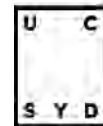
- Hvilke teorier og forskningsviden har vi talt om? (Hoved)
- Hvilke praksis-handlinger har der været fokus på? (Hånd)
- Hvilke følelser er der givet udtryk for? (Hjerte)

Afslutningsvis skal **alle deltagere** (studerende, kliniske vejledere og underviser) vurdere og sætte ord på hvad den enkelte tager med fra refleksionen og hvordan dette kan bruges til at udvikle praksis?

Referenceliste

Scheel, L.S. 2017, *Refleksion i vejledningssamtaler*. Gads Forlag. 1. udg. 1. oplag.

Wenger, E. 2004, *Praksisfællesskaber*. Hans Reitzels Forlag. 1. udg., 4. oplag

Forudsætningskrav i den kliniske undervisning for at kunne deltage i eksamen

Alle aktiviteter, der udgør forudsætningskrav skal være opfyldt og lagt i praktikportalen senest den angivne dato i nedenstående skema.

Det er den kliniske vejleder, der godkender dokumentationen i praktikportalen

Hvis ikke forudsætningskravene er opfyldt denne dato, har den studerende mulighed for at lave ét afhjælpningsforsøg for at opfylde forudsætningskravene. Det betyder, at hvis dokumenter og formative evalueringer, der udgør dokumentationen af forudsætningskravene ikke er udarbejdet og lagt i praktikportalen senest den angivne dato, meddeler klinisk vejleder dette til klinisk koordinator ved Sygeplejerskeuddannelsen, der giver et afhjælpningsforsøg ved at anmode den studerende om at få lagt dokumentationen ind.

Såfremt ikke alle forudsætningskrav er opfyldt på eksamensdagen, bruges der et prøvoforsøg.

Opfyldelsen af forudsætningskrav skal ske ved afhjælpning, før man kan gå til næste prøvoforsøg. Ikke opfyldt forudsætningskrav registreres som anvendt prøvoforsøg. Undtaget er dokumenteret sygdom eller bevilget dispensation ved særlige omstændigheder (Eksamensbekendtgørelsen).

Mødepligt

Endelig udgør mødepligten i den kliniske undervisning et forudsætningskrav

Jf. Uddannelsesbekendtgørelsen er der mødepligt i den kliniske undervisning.

Dette betyder, at minimum 75 % af studieaktivitetsmodellens minimum 40 timer om ugen = 30 timer om ugen, er tilstedeværelse og aktiv deltagelse i autentisk klinisk undervisning.

Der skal således planlægges med aktiv deltagelse i autentisk klinisk undervisning svarende til minimum gennemsnitlig 30 timer pr. uge.

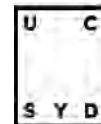
Den kliniske periode kan ikke afkortes, selvom der er aftalt undervisning på mere end 30 timer om ugen. Ligesom der ikke kan spares op til afholdelse af frihed.

Opstår der problemer med opfyldelse af forudsætningskravene, herunder mødepligten på grund af sygdom eller andet, kontakter den studerende og/eller klinisk vejleder uddannelsens kliniske koordinator tidligst muligt m.h.p., tilrettelæggelse af en individuel løsning.

Det er den kliniske vejleder, der godkender mødepligten i praktikportalen. Seneste dato herfor fremgår af oversigten nedenfor

Antal forsøg i klinisk undervisning

Af eksamensbekendtgørelsen fremgår det, at den studerende har ret til ét tilbud om klinisk undervisning (praktik) pr. praktikforløb i uddannelsen. Såfremt den studerende ikke kan indstilles til eksamen pga. manglende opfyldelse af forudsætningskrav, herunder mødepligten, tager uddannelsen stilling til den studerendes fortsatte uddannelsesforløb.

Oversigt over datoer for dokumentationen for opfyldelse af forudsætningskrav i klinisk undervisning

Uge/dato	Aktivitet
Hold A Den 13.04.2026	Aktiviteter der udgør forudsætningskrav i den kliniske del og de formative evalueringer - lægges i praktikportalen
Hold B Den 18.06.2026	Det er klinisk vejleder, der godkender at dokumentationen af forudsætningskravene er lagt i praktikportalen
Hold A Den 13.04.2026 Hold B Den 19.06.2026	Opfyldelse af Mødepligt - godkendes af klinisk vejleder i praktikportalen Husk Evaluering af det kliniske undervisningsforløb – se nedenfor

Evaluering af den kliniske undervisning

Som afslutning på forløbet i klinisk praksis, skal den studerende gennemføre en skriftlig og digital evaluering af den kliniske undervisning. Det er altså den studerende, der skal evaluere, hvordan det har været at være i klinisk undervisning i 2. semester. Den studerende bliver automatisk inviteret til at deltage i evalueringen med fremsendelse af link til et spørgeskema via studiemail.

Den studerende kan med fordel tage udgangspunkt i evalueringen til den afsluttende mundtlige evaluering med det kliniske undervisningssted.

Den digitale evaluering er anonym, men resultaterne kan tilgås af både det kliniske uddannelsessted og af skolen.

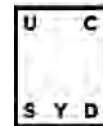
Den skriftlige evaluering suppleres af en klassebaseret mundtlig evaluering, som klinisk koordinator faciliterer, når klassen er retur på skolen. Dette er skemalagt.

Der er desuden mulighed for at kontakte klinisk koordinator i tilfælde af forhold, som den studerende ønsker delt i et fortroligt rum.

Evalueringerne danner baggrund for evt. relevante justeringer mhp. kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af den kliniske undervisning i et samarbejde mellem det konkrete kliniske undervisningssted og skolen.

Særlige forhold for studerende, der har merit for klinisk undervisning 2. semester

Studerende med merit er fritaget for de klinisk forudsætningskrav, men skal deltage i introduktionen til den kliniske undervisning (se dato i TimeEdit). Studerende med merit skal desuden deltage i introduktionen til 2. semester prøven (se dato i skema i TimeEdit), samt selvstændigt udarbejde mindmap, som udgør det skriftlige grundlag for den individuelle mundtlige eksterne prøve.

Individuel mundtlig teoretisk ekstern eksamen på 2. semester

Antal ECTS der prøves:

Der indgår 15 ECTS-klinik og 15 ECTS-teori.

Fag der indgår i eksamen:

Sygepleje
Sygdomslære
Ergonomi
Ernæringslære og diætetik
Farmakologi
Forskningsmetodologi/videnskabsteori
Anatomi og fysiologi
Mikrobiologi

Desuden fag fra tidligere semestre, der har relevans for prøvens helhed

- Folkesundhed-epidemiologi og miljø
- Biokemi og biofysik
- Filosofi/religion og etik (Kommunikation og sygeplejeetik)

Opgavetype:

Individuel mundtlig teoretisk ekstern eksamen med afsæt i udarbejdet mindmap, der er gennemført ved obligatorisk studieaktivitet fra klinisk uddannelse i semesteret

Forudsætninger for at gå til eksamen:

Se tidsplan tidligere i semesterbeskrivelsen

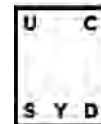
Mål for eksamen:

Med udgangspunkt i det skriftlige eksaminationsgrundlag (mindmappen) fra klinikken skal den studerende mundtligt kunne

- Præsentere patienten systematisk med udgangspunkt i dennes fysiske, psykiske og sociale situation.
- Anvende klinisk beslutningstagen til at begrunde patientens behov, relevante observationer og interventioner i relation til patientens pleje og behandling.
- Redegøre for anatomi og fysiologi generelt i relation til patientens situation.
- Redegøre for patientens ernæringsituation.
- Redegøre for anvendelse af relevant teknologi.
- Redegøre for etiske og kommunikative overvejelser set i forhold til patientens oplevelse af sin situation.
- Inddrage relevant forskningsviden i plejen af patienten

Form og omfang:

Den eksterne eksamen afvikles mundtligt på uddannelsesinstitutionen.

Eksaminationsgrundlaget udgøres af en mindmap og udarbejdes ved aktiviteten "Klinisk beslutningstagning", som gennemføres i den kliniske undervisning i medicinsk eller kirurgisk sygepleje.

Eksamens forløb:

- Eksamen afvikles ifølge eksamensplan, som findes i Wiseflow
- Mundtlig eksamination i 30 minutter, heraf 5 minutter til præsentation af patienten og evt. dele af den ydede sygepleje
- Votering, bedømmelse af den mundtlige præstation og tilbagemelding fra eksaminator fra uddannelsesinstitutionen og ekstern censor max. 15 minutter.
- Censor og eksaminator indtaster karakter i Wiseflow på prøvedagen.

Forberedelse af eksamensgrundlag med afsæt i aktiviteten "Kliniske beslutningstagning" fra den kliniske undervisning:

- Eksaminationsgrundlaget udgøres af den mindmap, der udarbejdes i forbindelse med den aktivitet i den kliniske undervisning, der hedder "kliniske beslutningstagning"
  - o I aktiviteten tildeles den studerende en egnet patient med mulighed for at træffe kliniske beslutninger ud fra en konkret sygeplejefaglig problemstilling.¹
  - o Den studerende udfører plejen med deltagelse af den kliniske vejleder (varighed er afhængig af patientsituation)
  - o Den studerende udarbejder en mindmap –som danner grundlag for en senere refleksion med vejleder med udgangspunkt i mindmappen.
  - o Den kliniske vejleder er ansvarlig for at tilrettelægge aktiviteten "Klinisk beslutningstagning" i forbindelse med den kliniske undervisning.
  - o Den kliniske vejleder er ansvarlig for at indhente patientens samtykke.

Krav til det skriftlige produkt

- Det er et krav, at mindmappen anvendes som eksaminationsgrundlag
- Mindmappen skal minimum indeholde de fortrykte elementer (se bilag 1).
- Layoutet bør være med liggende sideopsætning.
- Mindmappen skal være præsentabel og læsbar (max 1 side).
- Der skal opgives reference til min. 1 forskningsartikel på mindmappen (i det angivne felt – se herunder)
- Den studerendes navn skal fremgå på mindmappen

Krav til den mundtlige præstation:

- en fyldestgørende præsentation af patienten med fysiske, psykiske og sociale data
- faglige refleksioner over samt begrundelser for den udførte pleje jf. mål for prøven
- besvarelse af generelle spørgsmål om anatomi og fysiologi skal indgå i eksaminationen

Alene følgende hjælpemidler er tilladt at medbringe til eksamen:

- Mindmap printet på én side max. A3 format og herpå egne noter
- Der er papir til rådighed i eksaminationslokalet, såfremt den studerende ønsker at tegne eller lign. der understøtter eksaminationen

Aflevering:

¹ Sygeplejeproblemstillinger skal her forstås bredt som alle de patientrelaterede forhold, en sygeplejerske varetager i sin sygepleje og kan således være aktuelt og potentielt. En sygeplejefaglig problemstilling forstås altså som et problem, patienten/borgeren har eller har risiko for at få, og som sygeplejersken på baggrund af en faglig vurdering inden for sit virksomhedsområde skal tage sig af. (inspireret af (Wacker, 2017)). Wacker, A. R., 2017. Hvad er en sygeplejefaglig problemstilling?. I: K. Haase & M. L. Sharp-Johansen, red. *Sygeplejefaglige problemstillinger*. København: Munksgaard, pp. 17-27.

- Mindmappen afleveres i Wiseflow jf. tidsplanen (se tidligere i denne semesterbeskrivelse)
- Tidsplanen for eksamen offentliggøres umiddelbart efter afleveringsfristen i Wiseflow

Bedømmelsesgrundlag:

Den mundtlige præstation vurderes i forhold til målene for eksamen og bedømmes efter 7-trinsskalaen

Generelle regler:

Indstilling til eksamen sker automatisk og den studerende kan ikke framelde sig eksamen.

Lyd eller billedoptagelse af prøven er ikke tilladt.

Sygdom

Ved sygdom kræves lægedokumentation for ikke at miste et prøveforsøg. Den studerende dækker selv udgifter til lægedokumentation.

Nyt eksamenstidspunkt aftales ved raskmelding individuelt efter bestemmelser i Eksamensbekendtgørelsen og Studieordningen.

Omprøve

Ved ikke bestået eksamen eller ved mistet prøveforsøg tilrettelægger uddannelsesinstitutionen tidspunkt for omprøve (Eksamensbekendtgørelsen). I begge tilfælde har den studerende brugt sit 1. prøveforsøg. Tidspunkt for 1. omprøve fremgår af "Tidsplan" tidligere i denne semesterbeskrivelse.

Regler for klage

I følge Eksamensbekendtgørelsens kapitel 11, skal klage foreligge skriftligt senest 2 uger efter eksamensresultatet.

Referencer

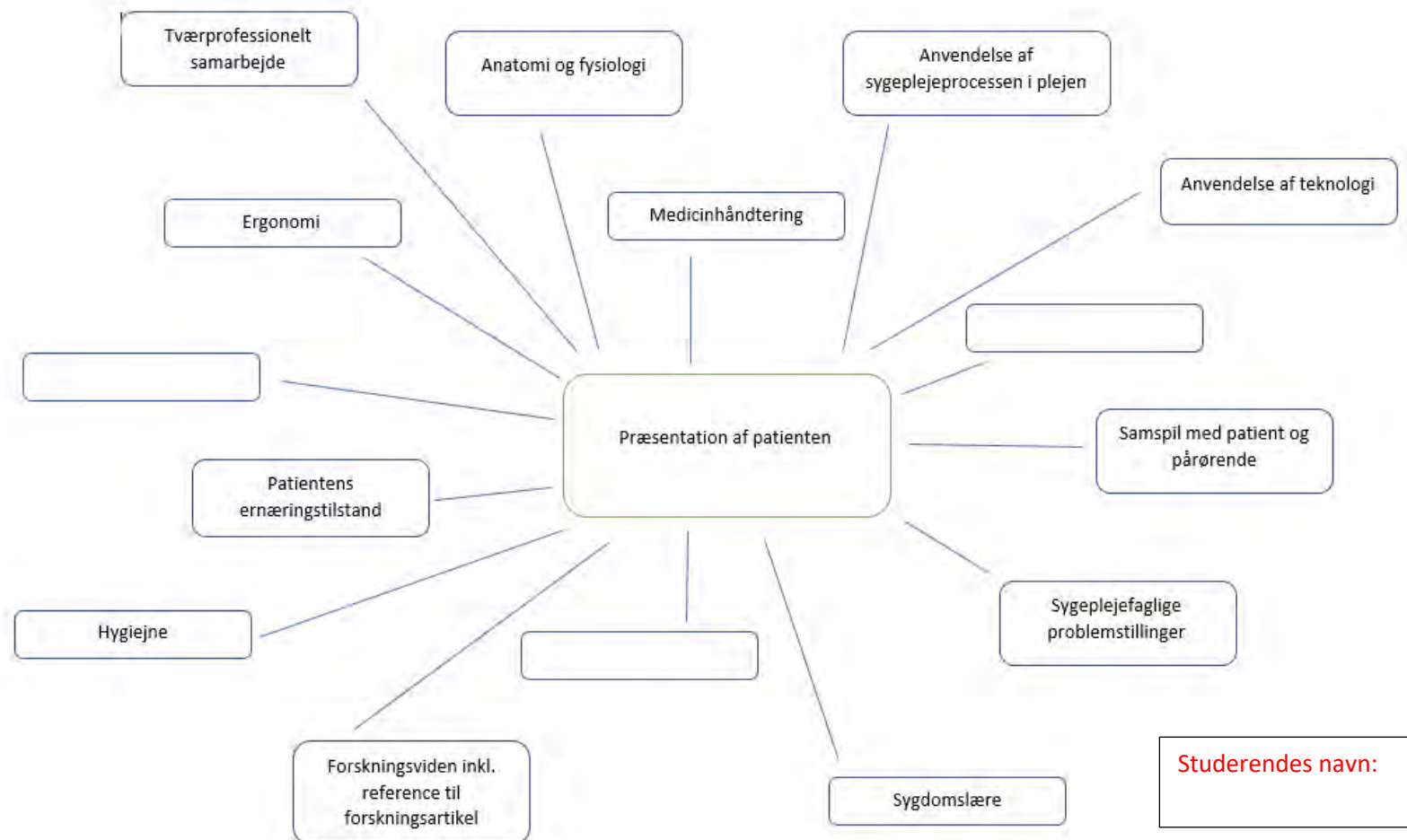
Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje, BEK, nr. 978 af 23/06/2022. (Uddannelsesbekendtgørelsen)

Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, LBK nr 396 af 12/04/2024. (LEP-Loven)

Bekendtgørelse om eksamener og prøver i professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser, BEK, nr. 624 af 02/06/2025 (Eksamensbekendtgørelsen) [Eksamensbekendtgørelsen](#)

Studieordning for Professionsbachelor i Sygepleje ved UC SYD af 19. august 2016/opdateret juni 2022.

Bilag 1 Eksempel på mindmap med angivelse af obligatorisk indhold

Studerendes navn:

Eksempel på mindmap til brug ved 2. semesterprøven/gældende fra forår 2023/HPJE